

DIAK

Thomas Kokkarinen

Elina Vilokki

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK)

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2024

Transsukupuolisten lasten ja nuorten grooming ilmiönä

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus ammattilaisille

TIIVISTELMÄ

Thomas Kokkarinen, Elina Vilokki
Transsukupuolisten lasten ja nuorten grooming ilmiönä. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus ammattilaisille.
40 sivua, 2 liitettä
Syksy 2024
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat nuoret muodostavat sateenkaarinuorten ryhmän, joka on erityisen haavoittuvaisessa asemassa yhteiskunnassamme. Opinnäytetyömme tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta tämän vähemmistöryhmän kohdalla sekä koota ja lisätä aiheeseen liittyvää tietoa. Keskeytimme työssämme tutkimusten osoittamaan keskeiseen riskitekijään, eli sukupuolivähemmistöön kuulumiseen, sillä tietoa aiheesta on vaikea löytää, eikä sitä ole helposti saatavilla. Tietoisuuden lisäämisen avulla pyrimme ennaltaehkäisemään seksuaalista hyväksikäyttöä transsukupuolisten lasten ja nuorten kohdalla.

Työn tavoitteena on lisätä tietoisuutta grooming-ilmioista ja transsukupuolisten nuorten kohonneesta riskistä joutua hyväksikäytön uhriksi, erityisesti verkossa. Haluamme työmme avulla tukea myös ammattilaisia grooming-ilmioon liittyvien riskien tunnistamisessa ja ennaltaehkäisyssä transsukupuolisten nuorten keskuudessa. Työelämäyhteistyökumppanina toimii Setan Verkkonuorisotolo Loiste, joka tarjosi tietoa ja ammattilaisten näkökulmia aiheeseen liittyen.

Menetelmänä käytettiin kuvailevaa kirjallisuuskatsausta, jossa koottiin ja analysoitiin aiheeseen liittyvää tietoa. Tutkimuskysymyksenämme oli, millä tavoin sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret ovat erityisessä riskissä joutua groomingin kohteeksi. Tutkimuskysymyksen pohjalta valitsimme aineiston, jonka avulla tutustuimme olemassa olevaan tietoon ja analysoimme sitä. Systemaattisen tiedonhaun kautta tutkimusmateriaaliksi valikoitui viisi suomen- ja englanninkielistä artikkelia ja julkaisua.

Kirjallisuuskatsauksen perusteella nuoren kuuluminen sukupuolivähemmistöön ja aktiivisuus sosiaalisen median alustoilla lisäävät merkittävästi riskiä joutua groomingin kohteeksi. Myös nuorten mielenterveyshaasteilla näyttää olevan yhteys uhriksi joutumiseen. Erityisesti tytöt ja muunsukupuoliset kohtaavat verkossa enemmän seksuaalista häirintää kuin pojat.

Asiasanat: transsukupuolisuus, grooming, seksuaaliväkivalta, sukupuolivähemmistö, sateenkaarinuoret

ABSTRACT

Thomas Kokkarinen, Elina Vilokki

The phenomenon of grooming from the perspective of transgender children and youth. A descriptive literature review for professionals.

40 pages, 2 appendices

Autumn 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's degree in social services

Bachelor of Social Services (BA)

Young people who belong to a gender or sexual minority are collectively known as "rainbow youth", which is a particularly vulnerable group in our society today. The aim of the thesis was to promote equality and increase the amount of accessible information on the topic of grooming from the perspective of transgender children and youth. In the work, the focus was on the key risk factor of belonging to a gender minority. This has been noted in previous research, but information on this subject is difficult to find and not easily accessible. By raising awareness, the authors hope to contribute to the prevention of sexual exploitation of transgender children and youth.

The objective of the thesis was to raise awareness of the phenomenon of grooming and the heightened risk for exploitation that transgender youth can face, especially online. The aim was also to support professionals working with transgender youth in recognizing and preventing grooming-related risks. Our thesis partner was Seta's Online Youth Center Loiste, who provided us information and professional perspectives on the topic.

The method of the thesis was a descriptive literature review to collect and analyse relevant information. The research question was in which way youth belonging to gender minorities are at a greater risk of becoming victims of grooming. Based on this question, materials that allowed examining and analysing existing knowledge were selected. With a systematic literature search, five articles and other publications were chosen, both in Finnish and English.

The review of the literature suggests that belonging to a gender minority and activity on social media platforms are significant factors in terms of the risk of a young person becoming a target of grooming. There is also a correlation with mental health challenges. Girls and non-binary youth report higher rates of sexual harassment online than boys.

Keywords: transgender, grooming, sexual violence, gender minority, rainbow youth

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET	5
2.1 Sukupuolen moninaisuus	5
2.2 Seksuaaliväkivalta ja grooming	6
2.3 Seksuaalisuus nuoruudessa	8
2.4 Intersektionaalisuus	9
3 AIEMMAT TUTKIMUKSET GROOMINGISTA	11
3.1 Aiheeseen liittyvä tutkimus Suomessa	11
3.2 Suomalaisia hankkeita	12
3.3 Kansainvälinen tutkimustieto	13
4 LÄHTÖKOHDAT JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖKUMPPANI	14
4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	14
4.2 Työelämäyhteistyökumppani	15
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	16
5.1 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä	16
5.2 Aineiston keruu	17
6 TUTKIMUSTULOKSET	21
6.1 Mielenterveysongelmat	21
6.2 Sosiaalisen median käyttö	23
6.3 Groomingin sukupuolittuneisuus	24
7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	26
8 POHDINTA	28
8.1 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	28
8.2 Tavoitteiden toteutuminen ja ammatillinen kehitys	30
LÄHTEET	33
LIITE 1. Tiedonhaun tulokset	39
LIITE 2. Kirjallisuuskatsaukseen valittu tutkimusaineisto	40

1 JOHDANTO

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat nuoret muodostavat sateenkaarinuorten ryhmän, joka on erityisen haavoittuvainen yhteiskunnassamme (Seta, i.a.-a). Sateenkaarinuoret kohtaavat usein arjessaan haasteita, jotka aiheutuvat yhteiskunnan stigmasta sekä tämän luomista normatiivisista käsityksistä sukupuolesta ja seksuaalisuudesta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksen perusteella erityisesti seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien nuorten kokemus osallisuudesta heikkeni korona-aikana selvästi enemmän muihin nuoriin verrattuna. Tämä korostaa sateenkaarinuorisotyön tärkeyttä ja osoittaa tarpeen sen järjestämiselle. Tutkimuksen mukaan monilla sateenkaarinuorilla kokemus osallisuudesta oli jo ennestään muita nuoria heikompi ja koronan seurauksena hyvinvointierot kasvoivat nuorten välillä vielä suuremmiksi. (Leemann, 2022.)

Opinnäytetyössä syvennyimme transsukupuolisten lasten ja nuorten grooming-ilmioon ja analysoimme sitä, millä tavoin transsukupuolisilla ja muilla sukupuolivähemmistöön kuuluvilla nuorilla on kohonnut riski joutua groomingin uhriksi ja mistä tämä voi johtua. Groomingilla tarkoitetaan aikuisen pyrkimystä luoda manipulatiivisesti suhdetta lapseen tai nuoreen tavoitteenaan kohdistaa häneen seksuaalista väkivaltaa (Pelastakaa Lapset, i.a.-a). Opinnäytetyön tavoite oli lisätä tietoisuutta grooming-ilmioista ja transsukupuolisten lasten ja nuorten kohonneesta riskistä joutua uhriksi. Tietoisuutta lisäämällä voidaan ennaltaehkäistä transsukupuolisten lasten ja nuorten seksuaalista hyväksikäyttöä erityisesti netissä sekä auttaa ammattilaisia tunnistamaan tilanteita ja puuttumaan niihin. Kirjallisuuskatsauksen avulla tuomme näkyväksi riskitekijöitä ja sitä, miten riskitekijät näyttäytyvät vähemmistöryhmissä kuten transsukupuolisissa nuorissa.

Työelämäyhteistyökumppanina toimi Setan Verkkonuorisotalo Loiste. Verkkonuorisotalo Loiste tarjosi meille tietoa ja ammattilaisten näkökulmia aiheeseen liittyen.

2 OPINNÄYTETYÖN KESKEISET KÄSITTEET

2.1 Sukupuolen moninaisuus

Sukupuolen moninaisuus tarkoittaa sitä, että ihmiset eivät jakaudu yksinkertaisesti tai yksiselitteisesti kahteen sukupuoleen. Sukupuoli koostuu geneettisistä, kehityksellisistä, hormonaalisista, fysiologisista, psykologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista ominaisuuksista. Sukupuolivähemmistöön kuuluvat muun muassa transihmiset, sukupuolettomat, muunsukupuoliset ja intersukupuoliset ihmiset. Sukupuolienemmistöön kuuluvat cissukupuoliset henkilöt, joiden sukupuoli-identiteetti on sama kuin syntymässä määritelty sukupuoli ja sukupuolen ilmaisu on kulttuuristen normien kanssa yhteensopiva. (Seta, i.a.-b.)

Seksuaalivähemmistö ja sukupuolivähemmistö ovat eri asioita, vaikka molemmat kuuluvatkin sateenkaari- tai queer-termin alle (Tasa-arvovaltuutetun toimisto, 2012). Sukupuolen kokeminen on yksilöllistä ja sukupuoli näkyy muun muassa ilmaisutapojen, omien kokemuyhdenvesten sekä sukupuolitettujen piirteiden kirjona. Sukupuolen moninaisuus otetaan huomioon myös laissa – tasa-arvolaki kieltää syrjinnän kaikkiin sukupuolen moninaisuuteen liittyvien piirteiden perusteella sekä velvoittaa muun muassa viranomaisia ennaltaehkäisemään näiden perusteella tapahtuvaa syrjintää. Joissain maissa, kuten Australiassa, Islannissa ja Saksassa, huomioidaan kolmas juridinen sukupuoli, Suomessa ei. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2024.)

Toisin kuin cissukupuolinen henkilö, jonka käsitys omasta sukupuolestaan vastaa hänelle syntymässä merkittyä sukupuolta, transsukupuolinen ihminen on henkilö, jonka sukupuoli-identiteetti ei vastaa syntymässä määritettyä sukupuolta. Trans-termini kattaa alleen myös ei-binääriset, muunsukupuoliset sekä sukupuolettomat henkilöt. (Seta, i.a.-b.) Transsukupuolisuus on osana kansainvälistä diagnoosiluokitusta ICD-10. Diagnoosiluokitus on käytössä siksi, että sen avulla henkilö voi saada sukupuolen korjaavia hoitoja. Tämän avulla voidaan lievittää mahdollista sukupuoliristiriidan aiheuttamaa kärsimystä. Transitioituminen eli

sukupuolen korjaus on yksilöllinen prosessi. Sukupuolenkorjausprosessiin Suomessa hakeutuu joka vuosi satoja ihmisiä. (Amnesty, i.a.) Siihen voi kuulua nimen muutos, lääketieteelliset hoidot sekä juridisen sukupuolimerkinnän muuttaminen vastaamaan koettua sukupuolta. Juridinen sukupuoli tarkoittaa sukupuolimerkintää, joka näkyy väestötietojärjestelmässä. (Seta, i.a.-b.) Transsukupuolisuus-diagnoosi tulee seuraavassa ICD-diagnoosiluokituksessa muuttamaan sukupuolen yhteensopimattomuus diagnoosiksi, eikä se jatkossa ole luokiteltuna mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriönä (Kärnä, T., 2023).

Uusi laki sukupuolen vahvistamisesta mahdollistaa sukupuolen vahvistamisen omalla ilmoituksella netissä löytyvän lomakkeen avulla. Sukupuolen vahvistamisen edellytyksinä ovat selvitys omakohtaisesta kokemuksesta siitä, että kuuluu vahvistettavaan sukupuoleen, täysi-ikäisyys sekä Suomen kansalaisuus tai asuinpaikka Suomessa. (L 295/2023.) Tämä laki kumosi vanhan lain, joka oli säädetty vuonna 2002.

2.2 Seksuaaliväkivalta ja grooming

Seksuaalioikeudet ovat ihmisoikeuksia, joilla tarkoitetaan ihmisen oikeutta päättää omaan seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista, omasta kehostaan sekä oikeutta toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan (Ilmonen ym., 2024). Seksuaaliväkivalta rikkoo toisen seksuaalioikeuksia.

Seksuaalinen hyväksikäyttö tarkoittaa toimintaa, jossa joku omaa asemaansa hyväksikäyttävä altistaa toisen tämän seksuaalista itsemääräämisoikeutta loukkaavaan tekoon (L 39/1889, luku 5 §). Tämä voi tarkoittaa seksuaalissävytteisiä ehdotuksia, painostamista seksuaaliseen kanssakäymiseen, fyysistä koskettelua sekä suostumuksen puuttumista. Seksuaaliset teot ilman toisen vapaaehtoista suostumusta ovat seksuaaliväkivaltaa. Se, että tilanne olisi alkanut suostumuksella tai omasta aloitteesta, ei tarkoita sitä, että suostumus olisi pysyvä, sillä kaikilla on oikeus kieltäytyä seksuaalisesta kanssakäymisestä milloin tahansa. Seksuaaliväkivalta

netissä on yhtä vahingoittavaa kuin muuallakin tapahtunut seksuaaliväkivalta. (Mielenterveystalo, i.a.)

Alaikäisen houkutteleva seksuaalisiin tarkoituksiin on Suomen laissa määritelty rikokseksi (L 1889/39 20. luku 18 §), mikä tekee myös groominguksesta rikoksen. Seksuaalirikoslaki uudistui kokonaisuudessaan ja uudistunut laki astui voimaan tammikuussa 2023. Uudistuksen keskeiset muutokset liittyvät suostumuksen erityiseen korostamiseen sekä siihen, että seksuaalisen ahdistelun tunnusmerkit voivat täytyä monella eri tavalla. Seksuaalirikoksen määritelmää on tarkennettu ja siinä määritellään nyt tarkemmin seksuaalisävytteisten viestien tai kuvien lähettäminen sekä itsensä paljastaminen. Seksuaaliset teot netissä ovat lapsille ja nuorille hyvin yleisiä, mikä on normalisoitunut ilmiötä. Tämä on voinut aiheuttaa myös sen, että sitä ei nähdä niin vakavana asiana, vaikka netissäkin kohdistettu seksuaalinen teko ilman suostumusta on rikos. (Poliisi, i.a.)

Aikuisen pyrkimyksestä manipulatiivisesti luoda kiintymys- ja luottamussuhde lapseen tai nuoreen, jossa suhteen tavoitteena on kohdistaa lapseen tai nuoreen seksuaalista väkivaltaa, käytetään termiä grooming. Termi sisällyttää kaiken toiminnan, jota henkilö kohdistaa alaikäiseen henkilöön tai hänen lähipiiriinsä. Näitä voivat olla esimerkiksi sinnikäs viestittely lapsen kanssa, pyyntö pitää keskustelut salassa, pyynnöt kuvien jakamiseen itsestä, henkilökohtaisten tietojen kysely ja vaatimus jatkuvaan yhteydenpitoon. Keskustelut saattavat olla seksuaalisävytteisiä ja lasta tai nuorta voidaan uhkailla, kiristää ja pelotella, jotta hän suostuisi groomaajan pyyntöihin ja vaatimuksiin. (Pelastakaa Lapset, i.a.-a.)

Nuorille on luonnollista ja helppoa viestitellä sosiaalisen median kautta, mikä voi altistaa epämiellyttäville kohtaamisille. Nuoret, joilla ei ole kasvatuksen kautta muodostuneita toiminta- ja reagointimalleja epämiellyttävien tilanteiden kohtaamiseen, voivat olla hyvin alttiita kohtaamaan netissä tuntemattomia aikuisia. Groomingin piirteitä ovat tekijän kohtaaminen, josta tekijä ujuttautuu nuoren elämänpiiriin, seksuaalinen lähestyminen ja lopussa nuorelle tapahtuman tiedostaminen. Tämän jälkeen nuori saattaa tekijän painostuksen tai uhkailun takia jatkaa kanssakäymistä, pyrkiä selviytymään tilanteesta yksin tai ottaa asian

esille turvallisten aikuisten kanssa. Puhuminen tapahtuneesta voi kuitenkin olla yhtä traumaattista kuin tapahtumat itsessään, sillä alun perin luottamuksella jaetut asiat saattavat tulla julkisiksi sekä tietoon läheisille. (Apter ym., 2014.)

2.3 Seksuaalisuus nuoruudessa

Nuori määritellään eri tavalla eri maissa. Suomen nuorisolain mukaan nuoriksi luokitellaan kaikki alle 29-vuotiaat (L 1285/2016, Nuorisolaki). Lastensuojelulaissa lapseksi määritellään alle 18-vuotiaat ja nuoriksi 18–22-vuotiaat (L 1283/2023, 6 §). Kun opinnäytetyössämme puhumme lapsista, viittaamme alle 18-vuotiain henkilöihin.

Lapset ja nuoret oppivat ympäristönsä avulla maailmasta ja itsestään. Aikuisilla on velvollisuus olla opettamassa heidän omista oikeuksistaan, kuten oikeudesta omaan kehoon ja itsemääräämiseen. On oleellista, että kasvavalle lapselle opetetaan ikätasoisesti oikea termistö keholle, omille rajoille sekä muiden rajoille. (Ilmonen ym., 2024.) Lapsien tulisi olla aikuisten turvaamia, mutta samaan aikaan he voivat olla myös aikuisten johdateltavissa. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea oppiakseen ja voidakseen muodostaa tietoon pohjautuvan kokonaiskuvan kehosta ja seksuaalisuudesta. Tämän takia lapselle tulee opettaa mikä on oikein ja normaalia, jotta hänellä on keinoja suojata itseään epämiellyttäviltä tuntuissa tilanteissa. (Cacciatore ym., 2019.)

Nuoruus on elämänvaihe, joka sijoittuu lapsuuden ja aikuisuuden välille. Etenkin murrosiässä nuoren aivot kehittyvät merkittävästi. Hormonitoiminnan käynnistyminen voi aiheuttaa itsetunto-ongelmia kehon muuttuessa nopeasti ja samaan aikaan voidaan kokea hyvin vahvoja tunnetilojen vaihteluita. Tähän elämänvaiheeseen kuuluu usein riskien arvioinnin vaikeus, pyrkimys itsenäistyä, sekä tarve aikuistua. Mielenkiinto omaa seksuaalisuutta kohtaan herää ja nuoren tarve itsetutkisteluun kasvaa. (Cacciatore ym., 2019.) Nuoret saavat toteuttaa omaa seksuaalisuuttaan kuin muutkin, sillä seksuaalioikeudet kuuluvat myös heille. Tämä on kuitenkin Suomessa rajattu suojaikärajalla, jolla pyritään varmistamaan seksuaalisuus tasavertaisessa suhteessa. Laki pyrkii suojaamaan

nuoria kehitystä haittaavilta kokemuksilta. Seksuaalisuuden toteuttaminen toisen kanssa tasavertaisesti toteutuu silloin, kun molemmat osapuolet ovat niin iältään kuin kehitykseltään lähellä toisiaan. Suojaikäraja Suomessa on 16 vuotta yleisesti, auktoriteettisuhteessa 18 vuotta. (Terveyskylä, 2022.)

Etenkin murrosikäisenä on tärkeää omata hyvät turvataidot. On tärkeää, että nuori ymmärtää, mitä suostumus tarkoittaa, miten kommunikoida omista rajoistaan ja millaiset kumppanit ovat turvallisia. Nämä ovat taitoja, joilla riskiä joutua kaltoinkohdeksi voidaan minimoida. Moni nuori saattaa ajatella, että aikuisilta voi saada tietoa, mutta esimerkiksi omien huoltajien lähestyminen aiheesta voi hävettää. Verkossa itselle tuntemattomien aikuisten lähestyminen anonyymisti on helppoa ja vaivatonta. Samaan aikaan myös aikuisviihde ja muu seksuaalinen materiaali ovat nuorille helposti saatavilla. Tämä voi luoda nuorelle virheellistä kuvaa seksuaalisuudesta ja ihmissuhteista, sillä kaikki eivät välttämättä osaa erottaa sitä, mikä tieto on luotettavaa.

2.4 Intersektionaalisuus

Keskeisenä käsitteenä groomingin ehkäisystä puhuttaessa on myös intersektionaalisuus. Intersektionaalisuus tarkoittaa ihmisen asemaan yhteiskunnassa vaikuttavien tekijöiden moninaisuutta ja sitä, miten sama henkilö voi kokea syrjintää useasta eri syystä. Kun puhutaan haavoittuvaisessa asemassa olevista, tulee ottaa huomioon, että osalla heikompaan asemaan johtavia tekijöitä voi olla useita. (UN Women, 2021.) Intersektionaalisuudesta käytetään myös termiä risteävä eriarvoisuus, jolloin puhutaan risteävistä tai leikkaavista eroista. Sosiaalialalla myös kasautuvan eriarvoisuuden määritelmä on hyvin lähellä intersektionaalista ajattelua. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, i.a.) Eriarvoisuuteen ja syrjintään vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa voivat olla sukupuoli, ihonväri, koulutustaso, toimintakyky, seksuaalisuus, ikä, mielenterveys, keho, asumismuoto, toimeentulo, kieli ja kansallisuus (Instructional Resources, 2022). Intersektionaalisuus voi näkyä esimerkiksi tilanteissa, jossa sukupuolivähemmistöön kuuluva henkilö on osa etnistä vähemmistöä tai on kasvanut keskivertoa heikommassa sosioekonomisessa

asemassa, jolloin epätasa-arvon kokemukset vaikuttavat toisiinsa ja niiden vaikutus yksilöön korostuu (UN Women, 2021).

Transnuorten hyvinvointiin voivat muiden intersektionaalisten tekijöiden lisäksi vaikuttaa myös perheiden ja muun lähipiirin asenteet, uskonto ja kulttuuriset normit. Lähipiiri voi parhaimmillaan olla suuri tuki nuorelle, mutta he voivat vaikuttaa myös heikentävästi nuoren itsetuntoon ja turvallisuuden tunteeseen. Jotkut perheet saattavat olla hyväksymättä nuoren sukupuoli-identiteettiä ja esimerkiksi kulttuuriset arvot voivat vaikuttaa sukupuolivähemmistöihin suhtautumiseen ja sukupuolinormeihin. Etenkin uskonnolliseen yhteisöön kuuluessaan nuori voi kokea identiteettiristiriitoja tai syyllisyyttä samoin kuin yhteisön menettämisen pelkoa. Pahimmillaan ympäristö voi olla nuorelle henkisesti tai fyysisesti väkivaltainen. Tämän lisäksi nuori voi pelätä esimerkiksi mahdollista kodittomuutta. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

On tärkeää, että nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset turvaavat lapsen ja nuoren hyvinvointia ja oikeutta luottamuksellisuuteen. Yhteistyötä huoltajien kanssa tulee rakentaa, jos se on turvallista. Painavasta syystä lapsella ja nuorella on kuitenkin oikeus kieltää tietojen luovuttaminen vanhemmille, ja ammattilaisen on kunnioitettava tätä, jotta lapsi voi keskustella avoimesti ja ilman pelkoa ammattilaisen kanssa tilanteestaan. Jokaista tilannetta tulee lähestyä tapauskohtaisesti ja nuoren pelkoon, etenkin turvallisuuteen liittyen, tulee suhtautua vakavasti. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2023.)

3 AIEMMAT TUTKIMUKSET GROOMINGISTA

3.1 Aiheeseen liittyvä tutkimus Suomessa

Groomingista kokonaisuudessaan on olemassa suhteellisen vähän tutkimustietoa – etenkin Suomessa. Ilmiö on kuitenkin tullut monille ammattilaisille tutuksi asiakaskohtaamisten sekä koulutuksien kautta. Mediakeskustelujen ansiosta aihe on saanut näkyvyyttä myös laajemmin yhteiskunnassa. Viranomaisilla on ohjeet, kuinka havaintoihin tulee reagoida, mutta muun muassa toiminnan moniulotteisuuden ja usein vaikean tunnistettavuuden takia poliisin tietoon tulee vain pieni osa tapahtumista. (Kreivi, J., 2019.)

Pelastakaa Lapset ry on tehnyt lasten ja nuorten kokemasta groomingista verkossa selvityksen, jossa käsitellään kyseistä ilmiötä, sen yleisyyttä, riskitekijöitä ja vaikutusta lapsiin. Riskitekijöissä mainitaan muun muassa se, että tytöillä ja sukupuolivähemmistöön kuuluvilla lapsilla riski joutua uhriksi on muita korkeampi. Suurimmassa riskissä ovat selvityksen mukaan 11–14-vuotiaat sekä nuoret, joilla on erilaisia stressitekijöitä elämässään kuten masennusta tai muita mielenterveysongelmia. (Juusola ym., 2021.)

Seksuaalisen hyväksikäytön sukupuolisidonnaisuutta on tutkittu esimerkiksi vuoden 2008 ja 2013 Lapsiuhritutkimus-kyselyissä. Vuonna 2022 toteutetussa kyselyssä eroteltiin ensimmäistä kertaa myös sukupuolivähemmistöön kuuluvat vastaajat. Tähän kyselyn osioon oli osallistunut yhteensä 2718 yhdeksännesluokkalaista, joista 148 oli sukupuolivähemmistöön kuuluvia nuoria. (Mielityinen ym., 2023.) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottamissa kouluterveyskyselyissä on kysytty myös nuorten kohtaamasta väkivallasta ja sen yleisyydestä. (Korpilahti ym., 2019.) Molemmissa kyselyissä selviää, että sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret kohtaavat keskivertoa enemmän kiusaamista ja seksuaalista häirintää. Tämä korostaa valitsemamme kohderyhmän erityistä haavoittuvaisuutta.

Opinnäytetyömme tutkimustuloksia tarkasteltaessa tuli huomioida myös intersektionaalisuus ja sen vaikutukset, mikä monimutkaisti analysointia. Nuorten tilanne ja lähtökohdat voivat vaihdella merkittävästi riippuen esimerkiksi yksilön etnisyydestä, sosioekonomisesta tilanteesta, fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista sekä monesta muusta eri tekijästä.

3.2 Suomalaisia hankkeita

Erityisesti transnuorten groomauksen vastaiseen työhön liittyviä tutkimuksia tai hankkeita ei löydy Suomesta vuonna 2024. Aihepiiriin liittyen löytyy kuitenkin useampia aiempia hankkeita, jotka tekevät työtä kaikkien lasten hyväksi. Yksi näistä on Pelastakaa Lapset Nettivihje-toiminto, jonka tarkoitus on torjua ja ennaltaehkäistä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa verkossa, edistää seksuaaliväkivaltaa todistavan kuvamateriaalin poistamista netistä sekä ehkäistä lasten joutumista seksuaaliväkivallan uhriksi. Toiminta pitää sisällään vaikuttamistyötä, tiedon ja ymmärryksen lisäämistä sekä vihjemateriaalin analysointityötä. Yhteistyötä tehdään kansainvälisten järjestöjen kanssa, sillä tämän kaltainen rikollisuus on merkittävän usein rajat ylittävää. (Pelastakaa Lapset, i.a.-b.)

Myös ennen toiminut Koordinaatti, tuotti palveluita ja vahvisti nuorisoalan osaamista, on tuottanut tietoa, materiaaleja ja menetelmiä ammattilaisten tueksi ehkäisemään groomausta. Näitä ovat muun muassa termikäsikirja lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan sanoittamiseen ja erilaisia itseopiskelumateriaaleja ja tilannekatsauksia. (Koordinaatti, i.a.)

Tämän lisäksi keskustelua aiheesta ovat lisänneet erinäiset artikkelit. Esimerkiksi Yle julkaisi artikkelin, jossa toimitus loi valeprofileja nuorten suosimaan viestittelypalvelu Snapchatiin. Artikkelissa kerrottiin, kuinka nopeasti alaikäiset saivat seksuaalisävytteisiä ja epäsopivia viestejä, vaikka heidän ikänsä oli selvästi tiedossa. (Björkqvist, 2024.) Tämän kaltainen tieto ei ole virallista tutkimustietoa, mutta antaa kuitenkin näkyvyyttä aiheelle sekä tuo esiin ilmiön yleisyyttä ja vakavuutta.

3.3 Kansainvälinen tutkimustieto

Myös kansainvälistä tutkimustietoa etsiessä törmää paljolti samaan ongelmaan kuin Suomessa – tietoa on hyvin rajatusti ja grooming-ilmion tutkimuksissa eri vähemmistöryhmiä mainitaan, mutta erillisenä riskiryhmänä heihin ei syvennyttä sen enempää.

ScienceDirectistä, joka on kansainvälinen verkkoalusta tieteellisille, teknisille ja lääketieteellisille tutkimuksille, löytyy useita dokumentteja, jotka käsittelevät grooming-ilmiota ympäri maailmaa. Tuloksia haulle ”online grooming of youth” löytyy 821 kpl, joista suurin osa käsittelee grooming-ilmiota eri näkökulmista. Esimerkkejä tästä ovat: A review of young people's vulnerabilities to online grooming tai The risk of sexual-erotic online behavior in adolescents – Which personality factors predict sexting and grooming victimization? Kun hakukenttään lisää termejä kuten LGBTQ+ tai trans, tulokset laskevat 45 kappaleeseen, joista vain muutama sivuuttaa opinnäytetyön aihetta edes jollain tapaa. (ScienceDirect, i.a.)

Kansainvälisestikin järjestötoiminta on merkittävässä asemassa tiedon tuottamisen kannalta. Esimerkiksi voittoa tavoittelematon kansainvälinen järjestö Thorn on keskittynyt suojelemaan lapsia verkossa tapahtuvilta seksuaalirikoksilta. He tuottavat palveluja, tarjoavat apua rikosten ehkäisyyn ja opastavat siihen, miten lapsi on mahdollisimman turvassa verkossa. He ovat tuottaneet myös laajaa tutkimustietoa groomingista kuten esimerkiksi tutkimuksen Online Grooming: Examining risky encounters amid everyday digital socialization ja blogitekstin Online grooming: What it is, how it happens, and how to defend children. (Thorn, 2022; Thorn, 2023.) Myös erilaiset tunnetut yhdysvaltalaiset järjestöt kuten The Trevor Project ovat tunnistaneeet ilmiön, mutta tietoa, jossa tutkitaan nimenomaan vähemmistöryhmien kuten transnuorten erityisiä riskitekijöitä, on silti Suomen tavoin hyvin vähän.

4 LÄHTÖKOHDAT JA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖKUMPPANI

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Yhteiskunnassa on vielä paljon ennakkoluuloja sateenkaarevia ihmisiä kohtaan ja moni heistä ei tule kohdelluksi tasa-arvoisesti yhteiskunnassa. Myös sosiaali- ja terveysalan palveluissa moni kohtaa epäoikeudenmukaisuutta ja syrjintää sukupuoli- ja seksuaali-identiteettinsä takia. (Åberg, 2022.) Tämä voi johtaa siihen, että hyväksyntää tai vertaistukea haetaan muun muassa verkosta — tiedostamatta sen riskejä. Nuoret ovat alttiimpia riskikäyttäytymiselle, sillä käyttäytymistä ohjaavat aivoalueet eivät heillä ole vielä täysin kehittyneet, mikä voi johtaa impulsiivisuuteen ja oman toiminnan arvioinnin lyhytkatseisuuteen. (Mannerheimin Lastensuojeluliito, 2023).

Tarve tutkia transsukupuolisten nuorten kokemaa groomingia nousi esiin toisen meistä työskennellessä sateenkaarinuorten parissa ja tehdessä vapaaehtoistyötä sateenkaarioikeuksien edistämiseksi. Halusimme oppia lisää transsukupuolisten nuorten erityisriskeistä ja keskittyä aiheeseen, josta tietoa ei löydy kootusti eikä sitä ei ole helposti löydettävissä. Kirjallisuuskatsauksen avulla kokosimme aiemmin tuotettua tietoa groomingista ja analysoimme sitä. Tarkoituksenamme oli toteuttaa työ, josta löytyy vastaus tutkimuskysymykseemme siitä, millä tavoin sukupuolivähemmistöön kuuluvilla nuorilla kohonnut riski joutua groomingin uhriksi ja mistä tämä voi johtua. Pohdimme tarvetta tarkemmalle ja kyseiseen vähemmistöryhmään erikoistuneelle tutkimustiedolle.

Tutkimuskysymykset:

1. Millä tavoin sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret ovat suuremmassa riskissä joutua groomingin uhriksi?
2. Mitkä tekijät voivat vaikuttaa sukupuolivähemmistöön kuuluvien nuorten suurempaan riskiin joutua groomingin uhriksi?

Opinnäytetyömme tavoitteen mukaisesti kokosimme valitsemistamme aineistoista yhteen tuloksia siitä, miten groomingia esiintyy erityisesti sukupuolivähemmistöön kuuluvien keskuudessa, mutta syitä sen taustalla ei ole tutkittu. Tämä aihe kaipaa laajaa jatkotutkimusta, jotta voidaan suunnata sukupuolivähemmistöihin kuuluville ennaltaehkäiseviä palveluita ja antaa uhreille tukea tapahtuman katkaisemiseksi sekä sen jälkeen. Toivomme tietoisuuden lisäämisen auttavan ammattilaisia tiedostamaan ilmiön olemassaolon, opinnäytetyömme herättävän keskustelua aiheesta yhteiskunnassa ja tämän johtavan jatkotutkimuksiin.

4.2 Työelämäyhteistyökumppani

Halusimme jakaa materiaalin Seta ry:n järjestölle, jonka kautta monet muut järjestöt, koulut ja nuorisopalvelut hankkivat sateenkaaritietoisuutta lisäävää materiaalia. Ensisijaisesti materiaali tuotettiin kuitenkin Setan Verkkonuorisotalo Loisteen työntekijöiden käyttöön, joka toimi opinnäytetyön työelämäyhteistyökumppanina. Verkkonuorisotalo Loiste on Setan toiminnan alaista valtakunnallista nuorisotyötä, joka toteutuu Discord-alustalla.

Seta ry on ihmisoikeusjärjestö, joka ajaa ihmisoikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumista Suomessa ja sen ulkopuolella - riippumatta ihmisen sukupuolesta, sen ilmaisusta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Seta on näkyvä järjestö, sillä se vaikuttaa yhteiskunnassa tuomalla ilmi järjestön keskeisiä arvoja ihmisoikeuskeskusteluun ja ajankohtaiseen politiikkaan. Tämä tapahtuu yhdessä muiden järjestöjen ja viranomaisten kanssa. Setan tärkeään toimintaan kuuluu myös koulutusten tarjoaminen valtakunnallisesti kaikille tahoille, jotka mahdollisesti kohtaavat sateenkaarevuutta työssään. (Seta, i.a.-c.)

Verkkonuorisotalo Loiste on osa Hyvinvointia ja toimintakykyä sateenkaarinuorille -hanketta. Vuosien 2021–2023 aikana kehitettiin ja vahvistettiin valtakunnallisesti sateenkaarevaa nuorisotyötä, mikä tapahtui muun muassa Verkkonuorisotalo Loisteen muodossa. Loiste on koko Suomen alueella oleville sateenkaarinuorille toimiva turvallisemman tilan ympäristö, jossa nuoret

pääsevät kokoontumaan ammatillisesti ohjatussa ympäristössä. Loisteen kohderyhmänä ovat 13–29-vuotiaat nuoret, noudattaen alaikärajana Discord-alustan määrittelemää ikärajoitusta. Pääasiassa Loisteella on alaikäisiä nuoria sekä nuoria aikuisia. (Seta, i.a.-d.)

Opinnäytetyön työelämäkumppanina Loiste sitoutui ammatilliseen ohjaamiseen ja opastamiseen opinnäytetyön tekemisen aikana. Loisteen työntekijät auttoivat meitä hahmottamaan ilmiötä sekä tarvetta sen tutkimiselle. Saimme tietoa grooming-ilmiöstä ammattilaisten näkökulmasta samoin kuin heidän omia kokemuksiaan siitä, kuinka usein he ovat kohdanneet aiheen työssään ja millaisia tilanteet ovat olleet. Yhteistyö oli tiivistä opinnäytetyöprosessin alussa, jolloin opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tutkimustietoa kyselyn muodossa. Saimme paljon ammatillista apua kyselyn toteuttamiseen, mutta suunnitelman vaihtuessa pyrimme tuottamaan hyödyllistä tietoa aiheesta muun muassa tuomalla ilmi puutteita tutkimuksissa ja kirjallisuudessa – toiveenamme, että tutkimuksia aiheesta saataisiin lisää.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä

Kirjallisuuskatsauksen tekeminen on järjestelmällistä kirjallisuuden keräystä ja käsittelyä tutkimuskysymyksen pohjalla. Katsauksen piirteisiin lukeutuu tarkka tiedonhaun kuvaamisen prosessi, joka on toistettavissa. (Marjamaa & Sinisalo 2022.) Kirjallisuuskatsauksia tehdään muun muassa siksi, että halutaan kehittää olemassa olevaa tai täysin uutta teoriaa. Siihen voi sisältyä teorian arvioiminen, kokonaisvaltaisen kuvan rakentaminen tietystä aiheesta, ongelmien tunnistaminen ja teorian historiaan perehtyminen. (Salminen, 2023).

Valitsimme kuvailevan kirjallisuuskatsauksen, joka on kirjallisuuskatsauksen yleisin tyyppi. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen avulla aineistot voivat olla hyvin laajoja eikä niiden rajaamiseen käytetä tiettyjä sääntöjä. Tällaisella työskentelytavalla on mahdollisuus käsitellä laajoja aineistoja, joita analysoimalla voidaan tuottaa uutta tietoa tai koota yhteen tärkeitä yhtenäisyyksiä eri aineistojen välillä (Salminen, 2023). Meidän tavoitteemme oli arvioida olemassa olevaa tietoa ja rakentaa samalla kuva aiheemme tutkimustiedon tilasta vuonna 2024. Tarkastelimme, löytyykö aiheeseen liittyvästä tutkimuksesta ongelmia, arvioimme valitsemamme kohderyhmän erityishaavoittuvuutta eli etsimme kootusta tiedosta vastausta tutkimuskysymykseemme.

Toteutimme kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tarkastellaksemme, millä tavoin sukupuolivähemmistöön kuuluvat lapset ja nuoret ovat suuremmassa riskissä joutua groomingin uhriksi ja mitkä tekijät voivat vaikuttaa riskiin. Tutkimuskysymyksen muodostamisen jälkeen valitsimme aineiston, jonka kautta tutustuimme olemassa olevaan tietoon ja rakensimme siitä kuvailun. Lopuksi tarkastelimme ja analysoimme kerättyä tietoa. Tämä on tyypillinen tapa toteuttaa kuvaileva kirjallisuuskatsaus (Kangasniemi ym., 2013). Perehdyimme siihen, miten laajaa tietoa aiheesta löytyy ja mistä näkökulmista aihetta on tutkittu. Halusimme tuoda esiin kysymyksiä, jotka kaipaisivat lisää tutkimusta ja työstää pohjaa uusille tutkimuksille. Samaan aikaan kirjallisuuskatsauksemme tarkoituksena oli antaa myös kokonaisvaltaisesti tietoa grooming-ilmiöstä.

5.2 Aineiston keruu

Käytimme tiedonhaussa menetelmänä systemaattista tiedonhakua. Systemaattinen tiedonhaku on menetelmä, jonka avulla voi käydä läpi suurta aineistojoukkoa (Lukin ym., i.a). Sen mukaisesti testasimme hakusanoja useaan otteeseen ja muutimme niitä tarvittaessa. Suoritimme hakua toisistamme erikseen ja lopuksi yhdessä arvioimme toistemme tulokset taataksemme objektiivisen aineistonvalinnan. Meille tärkeää oli saada tarpeeksi paljon aineistoa, jota käydä läpi, vaikka vain pieni osa siitä oli lopulta opinnäytetyömme kannalta relevanttia. Tällä halusimme varmistaa sen, että emme vahingossa

poissulje aineistoja, jotka päällepäin eivät näyttäneet sopivilta, mutta sisällöllisesti antoivatkin tärkeää tietoa.

Käytimme aineistonhakuun erilaisia suomen- sekä englanninkielisiä tietokantoja. Aineistoja haimme suomeksi Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuarkisto Julkarista. Suomeksi ja englanniksi haimme aineistoja Finna-hakupalvelusta, EBSCO-tietokannasta, ScienceDirect-verkkoalustasta sekä aineistojen vähäisyyden takia myös manuaalisesti verkkohakemisella. Verkkohakemisella löysimme paljon otsikoita, jotka vaikuttivat vastaavan opinnäytetyömme aihetta, mutta julkaisijoina olivat sellaiset järjestöt ja uutissivustot, jotka eivät vaikuttaneet luotettavilta. Verkossa nämä artikkelit tulivat useasti vastaan ensimmäisinä, sillä hakusanoiltaan ne vastasivat täysin sitä mitä etsimme. Sisällöltään ne eivät kuitenkaan käsitelleet teemaa objektiivisesti, koska niissä oli selkeitä viitauksia poliittisiin tai uskonnollisiin näkemyksiin.

Englanninkielisiä aineistoja löytyi aihepiiriin liittyen huomattavasti laajemmin kuin suomenkielisiä. Yleisimmät julkaisutyypit materiaaleille olivat artikkelit ja opinnäytetyöt. Löysimme näin viisi lähdettä, joita analysoimme syvemmin, sekä artikkeleita, joita hyödynnämme pohdinnassa. Tiedonhaun tarkemmat tulokset tulevat ilmi liitteessä Tiedonhaun tulokset (Liite 1).

Tietokanta:	Hakusanat:	Haut ja valitut julkaisut:
Julkari.fi	seksuaalinen hyväksikäyttö, trans*, vähemmistö*	45 osumaa, joista valittu: Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (Ikonen, Halme, 2018).
Finna.fi	trans*, seksuaalinen hyväksikäyttö*, sukupuoli*, transsukupuoli*, grooming*, sukupuolivähemmistö*	81 osumaa, joista valittu: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piireet ja niiden muutokset 1988–2022. (Mielityinen ym., 2023).
EBSCO	groom*, gender*	19 osumaa, joista mikään ei sivunnut tarpeeksi aihettamme.
ScienceDirect	grooming, transgender	227 osumaa, joista mikään ei sopinut aiheeseemme.

Verkkohaku Osumien löytäminen tapahtui pääasiassa muiden teosten lähdeluetteloiden avulla.	Risk of grooming, transgender youth grooming, transnuorten riskit, grooming of transgender youth, grooming riskitekijät, seksuaalinen hyväksikäyttö netissä	Valittuja: Youth Perspectives on online safety, 2023. (Thorn, 2024). Grooming lasten silmin – selvitys 11– 17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. (Juusola, ym., 2021). Disparities in childhood abuse between transgender and cisgender adolescents. (Thoma, ym., 2021).
--	--	---

Aineiston hakeminen sekä hakusanojen määrittäminen oli haastavaa. Käytimme runsaasti aikaa hakusanojen testaamiseen nähdäksemme mitkä toimivat ja mitkä eivät. Jouduimme laajentamaan hakusanojemme aihealueita, jotta löytäisimme paremmin tutkimusaineistoa, joka edes sivuaisi aiheitamme. Monilla sivuilla meille oleelliset hakusanat kuten trans, transgender tai gender minority eivät tuottaneet tuloksia aiheeseemme liittyen — eivät suomeksi eivätkä englanniksi. Vaikeuksia suomenkielisissä hauissa tuotti se, ettei grooming-termi ole vielä kovin yleisesti käytössä. Englanniksi vaikeuksia tuottivat sekä grooming- että trans-hakusanat, sillä sanaa grooming voidaan käyttää useassa eri yhteydessä. Hakusana trans puolestaan liitettiin usein osaksi sanoja transportation tai transitional.

Käytimme tietokannan mukaan erilaisia hakusanoja, sillä esimerkiksi Finna-palvelu ymmärsi grooming-termin seksuaalisen hyväksikäytön muotona, kun taas EBSCO-tietokanta tulkitsi sen useimmin siistimisenä ja valmentamisena. Kun käytimme hakusanaa grooming, meidän ei tarvinnut rajata hakusanoilla ikäryhmää, sillä sana itsessään pitää sisällään alaikäiset lapset ja nuoret (Pelastakaa Lapset, i.a.-a). Käyttämämme hakusanat olivat trans, seksuaalinen hyväksikäyttö, sukupuoli, transsukupuolinen, sukupuolivähemmistö, grooming, vähemmistö, groom, gender, grooming ja transgender.

Rajasimme aineistoa vuoden 2015 jälkeisiin julkaisuihin, jotta tieto ei olisi vanhentunutta esimerkiksi lakimuutosten takia. Aineistojen tuli olla tieteellisiä artikkeleita, tutkimuksia, julkaisuja, väitöskirjoja tai hankeraportteja. Etsimme vain maksuttomasti saatavilla olevia aineistoja. Aineistojen julkaisun taustalla ei

myöskään saanut olla puolueellinen tai uskonnollinen taho. Aluksi tiedonhaku perustui täysin tutkimuskysymystä vastaaviin aineistoihin, jotka sivuaisivat aihetta niin transsukupuolisuuden kuin myös seksuaaliväkivallan kannalta. Näitä aineistoja oli kuitenkin vain muutama, joten laajensimme hakuamme saadaksemme laajempaa käsitystä isommasta kokonaisuudesta, joka voi vaikuttaa ilmiön ilmenevyyteen. Aineistojen tuli olla englannin- tai suomenkielisiä. Toimme ilmi aineistojen merkityksellisimmät tekijät kirjallisuuskatsauksemme kannalta sekä mukaanottokriteerit liitteessä Kirjallisuuskatsaukseen valittu tutkimusaineisto (Liite 2).

Tekijät ja vuosi	Aineiston nimi	Aineiston merkityksellisimmät tekijät kirjallisuuskatsauksemme kannalta	Mukaanottokriteerit
Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M., Ellonen, N. (2023).	Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piireet ja niiden muutokset 1988–2022. Sosiaali- ja terveysministeriö.	Mielityisen ym. (2023) tutkimuksessa selvitettiin lasten ja nuorten väkivaltakokemusten yleisyyttä sähköisen kyselyn avulla toukokuussa 2022. Kyselyyn osallistui 6825 kuudes- ja yhdeksäsluokkalaista. Vastaajat oli lajiteltu poikiin, tyttöihin sekä muunsukupuolisiin, joka kyselyssä kattoi kaikki ei-binääriset sukupuolet. Kyselyssä ei haluttu erotella erikseen trans-sukupuolisten binäärisiä sukupuolia. Yhteenvedossa käsiteltiin sitä, miten tärkeää on huomioida myös sukupuolivähemmistöjen ääni tutkimuksissa, sillä muunsukupuolisilla oli lähes kaikkia väkivaltakokemuksia enemmän kuin tytöillä tai pojilla. Syitä, miksi prosenttiluvut ovat korkeampia kuin cisukupuolisilla, ei ollut pohdittu kyselyiden tuloksia tarkasteltaessa. Kyselyssä merkityksellistä meille oli se, että siinä kysyttiin ensimmäistä kertaa taustatietona vastaajan koettua sukupuolta.	Vuoden 2023 julkaisu, jossa käytettiin viimeisimpänä tietona 2022 tutkimustuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa. Sivuaa aihetta sukupuolivähemmistöjen näkökulmasta.
Ikonen, Riikka, Halme, Nina. (2018.)	Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.	Kouluterveyskyselyn tiivistelmässä Ikonen ja Halme (2018) tuovat kyselyn kautta esiin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen vastaukset verrattuna nuoriin, jotka eivät ole osa tätä vähemmistöä. Tiivistelmässä korostettiin puutetta tutkimuksessa siitä, että muunsukupuolisten nuorten kokemaa seksuaalista häirintää tai väkivaltaa ei selvitetty. Kansainvälisten tutkimusten mukaan kuitenkin transsukupuoliset nuoret kokevat muita ikätovereitaan enemmän seksuaalista häirintää ja väkivaltaa.	Vuoden 2018 julkaisu, jossa käytetään vuoden 2017 kyselyn tuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa. Sivuaa aihetta sukupuolivähemmistöjen näkökulmasta.
Thorn. (2024.)	Youth perspectives on online safety, 2023. Thorn.	Thorn, joka toimii lasten seksuaalista väkivaltaa ehkäisevänä järjestönä, on julkaissut viiden vuoden ajan vuosittaisen kattauksen nettiturvallisuudesta nuorten näkökulmasta. Vuonna 2023 tehdyssä raportissa käsitellään uutena aiheena tekoälyllä generoituja valheellisia alastonkuvia ja sextortionia, joka tarkoittaa seksuaalisuuteen liittyvää kiristystä (Naisten Linja, i.a.). Tutkimus käsittelee kattavasti sitä, miten paljon erilaisia sovelluksia ja sosiaalisen median kanavia nuoret käyttävät. Tutkimuksessa nostetaan esiin myös se, miten alaikäiset käyttävät yhä enemmän aikuisille suunnattuja sivustoja, kuten treffi- tai aikuisviihdesivuja. (Thorn, 2024.)	Vuoden 2024 julkaisu, jossa käytetään vuoden 2023 kyselyn tuloksia. Englanninkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa.
Juusola, A., Simola, T., Tasa, J., Karhu, E & Sillfors, P. (2021).	Grooming lasten silmin -selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. Pelastakaa Lapset.	Pelastakaa Lapset -järjestön tekemässä selvityksessä (2021) tutkitaan lasten kokemuksia ja ajatuksia groomingista, tuottaen oppinäytetyämme kannalta tärkeää tietoa. Selvitys keskittyy netin välityksellä tapahtuvaan groomingiin eli sosiaalisen median, pelien ja viestintäsovellusten sisällä tapahtuvaan seksuaaliseen väkivaltaan. Kyselyyn vastasi 1762 11–17-vuotiasta vuonna 2021. Selvityksessä nostetaan esiin se, miten yleisiä yhteydenotot tuntemattomien aikuisten kanssa ovat ja kuinka yleisiä henkilökohtaisten tietojen jakaminen itsestään nuorille on.	Vuoden 2021 selvitys, jossa käsitellään vuoden 2021 kyselyn tuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa.
Thoma, B., Rezeppa, T., Choukas-Bradley, S., Salk, R., & Marshal, M. (2021.)	Disparities in childhood abuse between transgender and cisgender adolescents. American Academy of Pediatrics.	American Academy of Pediatricsin julkaisemassa tutkimuksessa (2021) käsitellään eroavaisuuksia lapsuuden väkivaltakokemuksissa transsukupuolisilla cisukupuolisiin verrattuna. Tutkimuksen pohjana käytettiin tilastotietoa siitä, miten transsukupuoliset alaikäiset erottuvat huomattavasti tilastoissa nuorten mielenterveysongelmien sekä itsetuhoisuuden suhteen. Transsukupuolisilla murrosikäisillä oli kohonnut riski tulla seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi verrattuna cisukupuolisiin murrosikäisiin. Tutkimuksen pohdinnassa mietittiin tarvetta saada tarkempaa tietoa transsukupuolisten huomattavien tilastoerojen taustasyistä.	Vuoden 2021 tutkimus, jossa käsitellään vuoden 2018 kyselyn tuloksia. Englanninkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee sukupuolivähemmistöjen seksuaaliväkivaltaa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä opinnäytetyössä tarkastelimme transsukupuolisten lasten ja nuorten grooming-ilmiotä ja analysoimme, millä tavoin sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret ovat muita suuremmissa riskissä joutua groomingin kohteeksi. Perehdymme erityisesti siihen, mitkä tekijät vaikuttavat todennäköisyyteen joutua uhriksi.

Löydetyt tiedon teemoittelu on sisällönanalyysin sekä laadullisen analyysin muoto. Sillä tarkoitetaan alkuvaiheessa tapahtuvaa aineiston jäsentämistä ennen kuin tehdään siirtymä tarkempaan analyysiin. Siinä paikannetaan tutkimuskysymykselle olennaiset aiheet, syvennyttään niihin teemoittain ja kerätään yhteen asiakokonaisuuksia ja tietoa, joka sisältää usein esiintyviä piirteitä tai joissa nähdään samankaltaisuuksia. (Juhila, i.a.) Tutkimuskysymyksellemme oli vaikea löytää suoraa vastausta aiheeseen liittyvien tutkimusten vähäisyyden vuoksi, joten jaoin löydetyt tiedot eri teemoihin, joita analysoimme löytääksemme vastauksen kysymykseemme. Meidän opinnäytetyömme kohdalla päädyimme analysoimaan tarkemmin kolmea valitsemisamme aineistoissa usein esiinnoussutta teema, joita olivat mielenterveysongelmat, sosiaalisen media käyttötottumukset, sekä grooming-ilmion sukupuolittuneisuus.

6.1 Mielenterveysongelmat

Lapsuuden ja nuoruuden aikana koettu väkivalta on selkeä riskitekijä tulevaisuuden mielenterveysongelmille, transsukupuolisilla on kohonnut riski kohdata väkivallan eri muotoja lapsuuden ja nuoruuden aikana. Kuitenkin se, miksi transsukupuolisuus itsessään on riskitekijä kokea väkivaltaa nuorena, ei ole piirre, johon on tutkimuksellisesti syvennytty. (Thoma ym, 2021.)

Tutkimuksista ilmenee, että ne, joilla on haasteita mielenterveyden kanssa, raportoivat useammin olevansa rikoksen uhreja. Lapsiuhritutkimuksessa

kuudesluokkalaiset, jotka eivät olleet avun piirissä mielenterveysongelmien takia, kokivat muita lapsia yleisemmin seksuaaliväkivaltaa. Päinvastoin yhdeksäsluokkalaisissa taas ne, jotka olivat päässeet mielenterveyshaasteiden takia avun piiriin, olivat yleisimmin joutuneet seksuaaliväkivallan uhreiksi. (Mielityinen ym., 2023.) Mielenterveysongelmat yleisesti ovat riskitekijänä groomingille — erityisesti masennus. Tutkimusten perusteella ei kuitenkaan ole saatu vastausta sille, onko masennus esimerkiksi seurausta groomingista vai syy siihen, miksi tekijä on lähestynyt lasta. (Juusola ym., 2021.)

Sukupuolivähemmistöön kuuluvilla henkilöillä on tutkitusti korkeammat todennäköisyydet kärsiä erilaisista mielenterveysongelmista kuten masennuksesta ja ahdistuneisuushäiriöstä. Yksi sukupuolivähemmistöön kuuluvien mielenterveysongelmiin vaikuttava tekijä voi olla vähemmistöstressi, jolla tarkoitetaan kroonista stressitilaa (White ym., 2023). Se on psykologinen ilmiö, joka syntyy kasaantuneista syrjäntäkokemuksista ja niiden aiheuttamasta ahdistuksesta, pelosta ja esimerkiksi kokemuksesta olla joukkoon kuulumaton. Se voi vaikuttaa sosiaaliseen käyttäytymiseen, sekä psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. (Yhdenvertaisuus, i.a.) Voidaan pohtia myös yhteyttä siihen, miten transsukupuolisten nuorten pelko tulla kohdatuksi huonosti tai aiemmat negatiiviset kokemukset esimerkiksi terveyspalveluissa vaikuttavat avun hakemiseen tai sen piiriin pääsemiseen.

Mielenterveysongelmat kuten masennus ja ahdistuneisuushäiriö voivat vaikuttaa paljon sosiaalisiin suhteisiin. Sen lisäksi, että verkossa muiden kanssa keskustelu voi tuntua helpommin lähestyttävämmältä, se voi myös lisätä siellä käytetyn ajan määrää. Haavoittuvaisessa asemassa olevat henkilöt saattavat myös hakea ulkopuolisten hyväksyntää ja huomiota muita enemmän, mikäli sitä ei saa omasta lähipiiristään, mikä voi johtaa riskikäyttäytymiseen verkossa.

6.2 Sosiaalisen median käyttö

Aktiivisuus sosiaalisen median alustoilla lisää riskiä ja todennäköisyyttä kohdata seksuaalisia yhteydenottoja. Verkossa pystytään tavoittamaan lapsia ja nuoria maailmanlaajuisesti ja usein anonyymisti. Sosiaalisen median käyttäminen ei tarkoita sitä, että tulisi kohtaamaan seksuaaliväkivaltaa tai groomaajia, vaan riskiin vaikuttaa muun muassa se, millaisia sivuja käytetään, minkälaisia turvallisuusasetuksia lapsilla on käytössä ja miten sosiaalisen median käyttöä valvotaan esimerkiksi huoltajien osalta. Erityisesti julkiset profiilit, omien kuvien jakaminen sekä tuntemattomien henkilöiden lähettämiin viesteihin vastaaminen nostavat riskiä joutua groomingin kohteeksi. (Juusola ym., 2021.) Sukupuoli vaikuttaa myös merkittävästi seksuaalisen häirinnän kohtaamiseen netissä. Tytöt ja muunsukupuoliset lapset ja nuoret kokevat poikia enemmän seksuaalista häirintää verkossa – muunsukupuolisista 52 %, tytöistä 32 % ja pojista 18 %. (Mielityinen ym., 2023.)

Thorn-järjestön vuonna 2023 tuottaman alle 18-vuotiaille suunnatun kyselyn osallistujista 59 % oli kohdannut heitä häiritsevän kokemuksen verkossa, joista 35 % oli ollut seksuaalisävytteisiä. Vastaajista 28 % oli kokenut seksuaalisen kanssakäymisen verkossa toisen alaikäisen kanssa, toiset 28 % olivat kokeneet seksuaalisen kanssakäymisen aikuisen kanssa netissä. Sivustot, joissa alaikäiset useimmiten kohtasivat seksuaalista häirintää, olivat Snapchat-, Instagram-, Omegle- ja Kik-sovellukset. Snapchat ja Instagram ovat suuressa suosiossa ja nuorten käytössä päivittäisessä elämässä, sillä niiden kautta jaetaan kuvia ja ollaan yhteydessä ystäviin. Kik-viestintäsovellus on maailmanlaajuinen palvelu, jossa voi streamata eli suoratoistaa itseään videon välityksellä ja keskustella anonyymisti muiden kanssa. Prosentuaalisesti suurin määrä epäasiallisia kohtaamisia tuli Omegle-sovelluksesta, joka suljettiin vuonna 2023. Omegle oli chattisivusto, jolla pystyi puhumaan satunnaisten tuntemattomien ihmisten kanssa anonyymisti — joko viestien tai videopuheluiden kautta. Sivustolla oli kuukausittain noin 73 miljoonaa vierailijaa, eikä sivustolla ollut moderointia tai ikäasetuksia. (Thorn, 2024.) Omeglen avulla monet aikuiset lähestyivät lapsia ja Omegle mainitaankin useissa nettigroomaustapauksissa ympäri maailmaa.

Yhteiskunnan vastaanottavuudella voi myös olla suuri vaikutus verkkokäyttäytymiseen ja siellä vietetyn ajan määrään. Etenkin monilla pienillä paikkakunnilla voi olla hyvin vaikea löytää samanhenkisiä ihmisiä ja kaikenlainen erilaisuus voi johtaa kiusaamiseen. Verkossa nuoret voivat löytää oman yhteisön, vertaistukea ja esimerkiksi toimia anonyymisti, jolloin verkkoalustojen kautta ihmisiin tutustuminen voi tuntua helpommalta. Verkkoalustat voivat olla monelle nuorelle elintärkeitä siellä luotujen suhteiden ja oman yhteisön löytämisen kannalta, mutta niissä on myös omat riskinsä.

Monilla huoltajilla ei välttämättä ole tarkkaa tietoa siitä, millaisia verkko- ja sosiaalisen median alustoja lapsi tai nuori käyttää (Rahja & Helenius, 2021). Tähän vaikuttaa varmasti se, että monet ikäluokat eivät ole samalla tavalla kasvaneet internetin kanssa ja ole tietoisia siitä, miten nopeasti uusia alustoja ilmestyy ja miten ne toimivat. Jo hyvinkin nuoret lapset saattavat osata kiertää turva-asetuksia, vanhemmat voivat olla tietämättömiä siitä, että monissa lapsillekin suunnatuissa sovelluksissa ja alustoilla on chattitoimintoja. Tämän takia vanhempien tulisi osoittaa mielenkiintoa sitä kohtaan, miten lapsi käyttää mediaa, opettaa lapsille ja nuorille turvallista verkkokäyttäytymistä.

6.3 Groomingin sukupuolittuneisuus

Seksuaaliväkivalta on sukupuolittunut ilmiö, joka on yleisintä tyttöjen kohdalla. Tilastollisesti Thornin amerikkalaisessa tutkimuksessa sukupuolijakauma oli kuitenkin näyttäytynyt tasaantuvana ilmiönä ainakin verkossa kohdatun seksuaaliväkivallan osalta. (Thorn, 2024.)

Suomalaisessa lapsiuhritutkimuksessa sukupuolivähemmistöön kuuluvien vastaukset erosivat merkittävästi tilastoissa cissukupuolisten nuorten kokemuksista. Esimerkiksi 10 % cissukupuolisista tytöistä, 2 % cissukupuolisista ja 18 % sukupuolivähemmistöön kuuluvista kyselyyn vastanneista oli kokenut seksuaalista kanssakäymistä aikuisen kanssa. (Mielityinen ym., 2023.) Kouluterveyskyselyssä ilmeni, että 15–19 % toisella asteella opiskelevista

sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvista pojista oli kokenut seksuaalista väkivaltaa viimeisen vuoden sisällä (Ikonen & Halme, 2018). Pelastakaa Lapset -yhdistyksen selvityksessä 73 % sukupuoltaan määrittelemättömistä lapsista vastasi, että heihin oli ollut netin välityksellä yhteydessä henkilö, jonka he epäilivät tai tiesivät olevan aikuinen. Tyttöillä tai pojilla tämä luku oli 62 %. (Juusola ym., 2021.)

Amerikkalaisessa tutkimuksessa, jossa verrattiin cissukupuolisten murrosikäisten kohtaamaa väkivaltaa samanikäisten transsukupuolisten kohtaamaan väkivaltaan, kävi ilmi se, että transsukupuolisilla väkivallan kokemukset olivat huomattavasti todennäköisempiä. Tässä tutkimuksessa 19 % osallistuneista transsukupuolisista ilmoitti kohdanneensa seksuaalista hyväksikäyttöä, kun taas cissukupuolisilla tämä luku oli puolet pienempi. Myös muunsukupuolisten prosentuaalinen osuus oli korkea, yli 20 %. Tuloksissa paljastui myös alaryhmiä, joissa transsukupuoliset miehet, muunsukupuoliset ja syntyessään naisiksi määritetyt henkilöt ilmoittivat todennäköisemmin henkisestä väkivallasta kuin muun ryhmät. (Thoma ym., 2021.)

Thornin vuoden 2023 selvityksessä 15 % kyselyyn vastanneista tytöistä ja 13 % pojista oli vastaanottanut alastonkuvan tai -videon netissä. Nämä luvut ovat vuosi vuodelta lähentyneet toisiaan - tyttöjen ja poikien ero oli 5 % vuonna 2021 ja vuonna 2024 ero oli 2 %. Kyselyyn vastanneista sateenkaarinuorista 27 % oli vastaanottanut alastonkuvan tai -videon netissä. (Thorn, 2024.) Suomalaisessa selvityksessä erot olivat suuremmat tyttöjen ja poikien välillä. Tytöistä 28 % oli vastaanottanut alastonkuvia kerran kuukaudessa ja 15 % sai niitä viikoittain. Poikien kohdalla tätä tapahtui harvemmin ja esimerkiksi 32 % pojista sai vuosittain muutaman alastonkuvan. (Juusola ym., 2021.)

Seksuaaliväkivaltakokemusten vahva sukupuolittuneisuus on ollut tiedossa jo pitkään. Naiset ovat tyypillisesti kohdanneet sitä huomattavasti miehiä enemmän, vaikka tilastollisesti määrät ovatkin vuosi vuodelta tasaantuneet. Tietoa transsukupuolisten nuorten kokemuksista on paljon niukemmin, mutta tilastot tuovat kuitenkin esiin sen, miten suuri riski on. Tämän opinnäytetyön toteuttamisen aikana saatavilla oli vain numeraalista tietoa, joten olisi tärkeää

tutkia, mistä nämä korkeat prosenttiluvut johtuvat. Naisten kokemaa seksuaaliväkivaltaa, sen syitä ja sen tehokkaimpia ehkäisytapoja on tutkittu jo pitkään. Se ei tarkoita, että tilanne cissukupuolisilla naisilla olisi nyt täydellinen, mutta se on silti mahdollistanut heille suunnattujen palvelujen saatavuutta ja myös transsukupuoliset nuoret ansaitsevat samaa huomiointia.

7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Kohtasimme opinnäytetyöprosessin aikana monia eettisiä haasteita. Halusimme alun perin toteuttaa aiheeseen liittyvän kyselyn kerätäksemme aiheesta lisää tietoa sen puutteellisuuden vuoksi. Haasteenamme kyselymuotoisen tutkimuksen suorittamisessa oli eettisen ennakkoarvioinnin periaatteiden soveltaminen. Tämä rajoitti mahdollisuuksiamme toteuttaa tutkimusta. Uskomme, että eettisesti monimutkainen tutkimusalueemme selittää myös tiedon vähäisyyden ylipäänsä. Halusimme olla täysin varmoja, että toimimme sensitiivisesti, minkä takia päädyimme kirjallisuuskatsaukseen, joka antaa tietoa aiheen tutkimuksen tärkeydestä sekä puutteista ja voimme hyödyntää keräämämme tietoa tulevaisuudessa. Eettisyyden varmistamiseksi pyrimme suunnittelemaan kirjallisuuskatsauksen toteutuksen tarkasti sekä raportoimaan sen avoimesti. Hyvällä suunnitelmalla sekä tarkastelemalla eettisiä lähtökohtiamme jokaisessa kirjoittamisen vaiheessa, pyrimme takaamaan tuottamamme kirjallisuuskatsauksen laadun. Tiedostimme alusta asti vastuun, jonka kannamme kirjallisuuskatsausta tehdessä, sillä lähtökohtana oli luoda eettisesti ja vastuullisesti toteutettu katsaus, josta on hyötyä alamme ammattilaisille.

Ongelmallisiksi kohteiksi eettisyyden kannalta nousivat plagiointi, vääristely ja sepittäminen. Pidimme nämä kohdat mielessä koko kirjoittamisen ajan, sillä halusimme toimia hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Näiden käytäntöjen vastainen toiminta on vahingollista tieteelliselle toiminnalle (Tutkimuseettinen

neuvottelukunta, 2023). Eettisten ongelmien tiedostaminen toimi estävänä tekijänä sille, että emme käyttäneet valittuja aineistoja väärin. Huomioimme sen, että kunnioitimme valittujen aineistojen tekijöitä tekijänoikeuslain mukaisesti. Tekijänoikeuslain (L 404/1961) mukaan tärkeää oli varmistaa, että alkuperäinen teos, jonka pohjalta teimme pohdintaa ja analyysia, ilmoitettiin hyvän tavan vaatimalla tavalla lähdemerkinnöissä. Plagioinnin kannalta pyrimme mahdollisimman tarkkoihin viittauksiin sekä vertasimme omaa pohdintaamme lähteisiimme. Vertasimme lähteiden tuloksia johtopäätöksiimme ja perustelimme lähdetiedon avulla pohdintaamme. Parina toimiminen kirjoittamisen aikana auttoi varmistamaan sen, että olimme ymmärtäneet aineistoja oikein ja valitsimme aineistoja samasta objektiivisesta lähtökohdasta.

Etsiessämme tutkimustietoa halusimme olla erityisen tarkkoja lähdekriittisyyden suhteen. Väärän termistön käyttäminen on yleistä etenkin vanhemmissa tutkimuksissa, mikä saa aineiston vaikuttamaan vanhentuneelta. Vanha laki, joka käytti väärää termiä transsukupuolisuudesta, kumottiin vasta vähän aikaa sitten. Kun epäkorrekteja termejä on käytetty ja käytetään lain kontekstin ulkopuolella, saa se aineiston näyttäytymään epälaadukkaassa valossa. Tämä rajaa käytettävän aineiston määrää. On tärkeää, että tieto on ajankohtaista, sillä tieto niin transsukupuolisuudesta kuin groomingista on kehittynyt merkittävästi suhteellisen lyhyessä ajassa. Otimme huomioon myös sen, että valitsemamme aineistot olivat mahdollisimman objektiivisia sekä tieteellisiä, eli emme valinneet muun muassa kirkkojen tai poliittisten puolueiden kanssa liitoksissa olevia tai niiden rahoittamia tutkimuksia.

Eettisesti on tärkeää etukäteen tarkastella omaa asemaansa ja pyrkiä tiedostamaan sen mahdolliset vaikutukset lopputulokseen. Tarve tutkia transsukupuolisten nuorten groomingia tuli ilmi toisen meistä tehdessä vapaaehtoistyötä sateenkaarioikeuksien parissa ja tehdessä sateenkaarinuorisotyötä. Tämän lisäksi toinen meistä kuuluu itse vähemmistöön, jota tarkastelemme. Omakohtainen kokemus siitä, että sukupuolivähemmistöön kuuluvat henkilöt ovat puhuneet ilmiöstä paljon, mutta erilaiset toimijat eivät ole puuttuneet ongelmaan aktiivisesti, auttoi meitä löytämään opinnäytetyömme aiheen ja motivaation toteuttaa se. Kirjallisuuskatsauksessa tutkimme aiempaa

tietoa, joten subjektiiviset kokemukset eivät näin vaikuttaneet aineiston laatuun. Henkilökohtainen suhde teemaan voi olla kuitenkin myös hyödyksi analyysia tehdessä. Koska aihe on toiselle meistä hyvin läheinen, kiinnitimme objektiivisuuteen erityistä huomiota. Opinnäytetyön toteuttaminen parina oli meille toimiva ratkaisu, jotta subjektiivisen kokemuksen lisäksi kirjallisuutta ja analyysia toteuttaa myös henkilö, jolle teema ei ole henkilökohtainen. Täydellinen objektiivisuus on mahdotonta, mutta mahdollisuuksien mukaan molempien tuli pyrkiä aktiivisesti pohtimaan omia asenteitaan ja pyrimme välttämään vahvistusharhaa vaihtamalla kysymyksen yhteen asettelua sekä arvioimalla aineistoamme kriittisesti myös toisesta näkökulmasta.

8 POHDINTA

8.1 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Sukupuolen korjausprosessin toteuttamiseksi tarvitaan lääkärin lähete sukupuolidentiteetin tutkimuksen poliklinikalle. Se kuuluu erikoissairaanhoidon piiriin ja siitä käytetään myös nimeä transpoli. (Salakka, i.a.) Transpolia ja sen hoitohenkilökuntaa on kritisoitu voimakkaasti julkisuudessa, etenkin vähemmistöyhteisöt ovat jakaneet kokemuksia asiattomista ja epäammattillisista kohtaamisista. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen verkkolehti Kehrääjä on esimerkiksi kirjoittanut artikkelin, jossa oli haastateltu transpolilla asioineita nuoria sekä heidän vanhempiaan. Näissä haastatteluissa kerrotaan, kuinka nuorilta oli kysytty epäasiallisia kysymyksiä heidän seksuaalisuudestaan ja sen toteuttamisesta. Useampi haastateltava oli kertonut, että heiltä oli kysytty ikätasolle sopimattomia ja yksityisyyttä loukkaavia kysymyksiä, sekä heidän kokemuksiaan oli vähätelty. Artikkelissa mainitaan esimerkiksi tapaus, jossa henkilökunta kehotti suojaikärajaa nuorempaa lasta hankkimaan seksuaalisia kokemuksia kuten penetratiivista seksiä ennen transprosessia. Tälle ei tieteellisellä tasolla ole ollut mitään perusteita. Heidän odotettiin kertovan myös

yksityiskohtaisia kertomuksia masturbaatiostaan. (Peltonen, 2021.) Sen lisäksi, että tällaiset kohtaamiset vaikuttavat nuorten luottamukseen terveysalan ammattilaisia kohtaan, voivat ne normalisoida ja vahvistaa nuorille sitä käsitystä, että yksityisistä, seksuaalisista ja oman mukavuusalueen ulkopuolisista asioista puhuminen aikuisen kanssa on hyväksyttävää. Monilla transnuorilla voi olla huonoja kokemuksia myös yleisestä terveydenhuollosta ja pelot tulla kohdatuksi epäammattillisesti voivat vaikuttaa siihen, miten helposti apua haetaan.

Tässäkin törmäämme ongelmaan tiedon vähäisyydestä, jonka huomasimme jo opinnäytetyömme alkuvaiheessa. Kun tietoa löytyy hyvin vähän, jää spekulatiolle paljon tilaa. Ilmiöstä puhutaan paljon, mutta lähteiden luotettavuus vaihtelee suuresti. Löysimme useita artikkeleita, joita emme kuitenkaan voineet käyttää tieteellisinä lähteinä tai pohjana analysoinnissa. Ne ovat kuitenkin antoisia keskustelun herättämiseen ja kertovat tarpeesta saada virallista tietoa ja tilastoja, jotka eivät pohjaudu mahdollisesti suhteelliseen pienen osan subjektiiviseen kokemukseen. Yksilöiden kokemukset ovat tärkeitä ja yksikin huono kohtaaminen voi olla traumaattinen, mutta muutosta varten olisi tärkeää saada enemmän virallista ja tieteellistä tietoa.

Alkuperäinen ideamme toteuttaa kysely sukupuolivähemmistöjen grooming-kokemukseen liittyen sai alkunsa, kun huomasimme, että tieteellistä tietoa aiheesta ei ollut tarpeeksi. Perehtyessämme aiheeseen enemmän, meille alkoi syntyä myös käsitys siitä, miksi näin voi olla. Sen lisäksi, että grooming on noussut vasta hiljattain yleiseen tietoisuuteen, myös yleinen keskustelu transsukupuolisuudesta ja siihen liittyvistä kokemuksista on suhteellisen uutta. Tietoa saadaan jatkuvasti lisää ja esimerkiksi lakeja on päivitetty lähivuosina ajankohtaisimmiksi. Aiheen tutkiminen laadukkaasti ja eettisesti vaatii paljon työtä, tietoa ja aikaa. Oletus on, että tarkoitusperät tutkimukselle ovat hyvät, minkä takia aihetta tulee lähestyä sensitiivisesti, eettisesti ja kaikin tavoin turvallisesti ja tämän toteuttaminen käytännössä voi olla erittäin vaikeaa.

8.2 Tavoitteiden toteutuminen ja ammatillinen kehitys

Opinnäytetyöprosessimme oli monimutkainen. Aihe, josta halusimme tehdä työemme, oli meille alusta alkaen selvillä, mutta menetelmä muuttui moneen kertaan. Tarkoituksenamme oli tehdä kehittämispainotteinen opinnäytetyö ja sen tueksi halusimme toteuttaa Verkkonuorisotalo Loisteen asiakkaille tekemämme kyselyn aiheesta. Käytimme huomattavan määrän aikaa tutkimuksen toteuttamiseen tarvittavaan valmistelevaan työhön. Luimme lakeja ja mietimme, miten voimme toteuttaa kyselyn, sillä tiesimme, että myös mahdollisesti alaikäisten haastatteluun vaatii tarkkaa perehtymistä eettisiin ohjeistuksiin. Kesän 2024 aikana astui kuitenkin voimaan yleinen linjaus, joka kieltää AMK-tutkimusta suorittavia oppilaita toteuttamasta kyselyä alaikäisille. Tämän jälkeen päädyimme vaihtamaan opinnäytetyömme toteuttamistavan tutkimuspainotteiseen ja tekemään kuvailevan kirjallisuuskatsauksen.

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus sopi opinnäytetyöhömme menetelmänä yllättävän hyvin, vaikka menetelmän muutos vaati paljon työtä. Pystyimme kuitenkin hyödyntämään osaa aiemmin kirjoittamastamme materiaalista ja laajensimme käsitteiden määritelmiä sekä tavoitteita uuteen menetelmään sopiviksi. Olimme myös keränneet jo hyvän määrän aineistoja kehittämispainotteista työtä varten. Suunnitelman muutoksen jälkeen laajensimme hakuamme ja kävimme läpi entistä enemmän aineistoja, joihin syvennyimme nyt entistä tarkemmin. Näin saimme luotua työn, joka vastasi tavoitteitamme tietoisuuden lisäämisestä niin grooming-ilmiöstä kuin myös transsukupuolisten lasten ja nuorten kohonneesta riskistä joutua sen uhriksi.

Kirjoittaessamme opinnäytetyötä yritimme olla tarkkoja siitä, ettei meille synny vahvistusvinoumaa. Koska aihe on monimutkainen ja moniulotteinen, osoittautui objektiivisen tiedon löytäminen nimenomaan transnuorten riskistä joutua groomingin uhriksi vaikeaksi. Intersektionaalisuus huomioiden ei voida olla varmoja, ovatko korkeammat prosenttiluvut esimerkiksi terveystutkimuksissa suoraa seurausta transsukupuolisuudesta vai esimerkiksi yhteiskunnan vastaanottamattomuuden haasteista, jotka lisäävät kohderyhmän muita groomingille altistavia tekijöitä kuten yksinäisyyttä tai mielenterveysongelmia. Tämän takia olisi perusteltua suunnata erillistä tukea transnuorille groomingin

ehkäisyyn, jossa voidaan tehdä niin ennaltaehkäisevää työtä kuin myös auttaa uhreja. Tieteellisesti on vielä mahdotonta täysin todistaa sitä, mistä sukupuolivähemmistöön kuuluvien nuorten suurempi riski joutua groomingin uhriksi johtuu, mutta erityistarpeena voidaan nähdä esimerkiksi madaltunut luottamus sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisiin ja yhteiskunnan vastaanottavuudesta johtuvat monialaiset ongelmat. Vaikka lähdimme tekemään opinnäytetyötä osittain subjektiivisen kokemukseen inspiroimana, ei kuitenkaan objektiivisesti voida kieltää sitä, että sukupuolivähemmistöön kuuluvat lapset ja nuoret ovat suuremmassa riskissä kokea ja kokevatkin enemmän seksuaaliväkivaltaa – myös netissä.

Koemme, että opinnäytetyön toteutusmenetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus toimi kohtuullisen hyvin. Vaikka tietoa löytyikin vain rajoitetusti, löysimme tietoa tutkimuskysymykseemme siitä, ovatko transsukupuoliset nuoret suuremmassa riskissä joutua groomingin uhriksi ja perusteluja sille, miksi aiheetta tulisi tutkia lisää. Samaan aikaan tuntuu, että opinnäytetyön toteuttamisen aikana meille heräsi entistä enemmän kysymyksiä ja aiheen rajaaminen oli haastavaa. Tämä oli kuitenkin myös tavoitteidemme mukaista, sillä halusimme nimenomaan keskittyä siihen, millaisista näkökulmista aiheesta on jo lähestytty ja antaa perusteluja sekä ideoita aiheen jatkotutkimuksille. Nyt meillä on selkeämpi kuva siitä, millaista tietoa aiheesta vielä puuttuu.

Opinnäytetyötä tehdessä perehdyimme useampaan tutkimus- ja kehittämismenetelmään ja opimme, miten monimutkaista tutkimusten toteuttaminen on. Tämän lisäksi tiedon haku aiheesta, josta tietoa oli huonosti löydettävissä, on opettanut paljon lähdekriittisyydestä, tieteellisen tekstin hakemisesta ja tutkimuseettisistä periaatteista. Koemme, että tietomme opinnäytetyön aiheesta samoin kuin tutkimuspainotteisen työn tekemisestä ovat parantuneet. Opinnäytetyössä käyttämämme menetelmä antoi meille mahdollisuuden pohtia myös laajempia yhteiskunnallisia rakenteita, joilla on vaikutus yksilöiden kokemuksiin. Tämä tuki niin tutkimuksellista kehittämisosaamistamme kuin myös kriittistä ja osallisuutta edistävää yhteiskuntaosaamistamme.

Kestävän kehityksen edistäminen samoin kuin monialaisten toimijoiden tukeminen ovat osa työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamista. Haavoittuvaisen ryhmän kokemusten ja erityisten riskien esiin nostaminen, sekä pyrkimys tukea ennaltaehkäisyä ja tietoisuuden parantamista liittyy vahvasti eettiseen osaamiseen. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2023.) Vaikka emme saaneet tuotettua lisää tietoa aiheesta, teimme kuitenkin työn, joka rakentaa perustaa tiedolle, jota voidaan hyödyntää sosiaalialan kehittämisessä. Vaikka prosessimme ei ollut suoraviivainen, uskomme sen olleen erityisen antoisa ammatillisen kehityksemme kannalta. Sen lisäksi, että koemme opinnäytetyömme peilaavan hyvin sosionomikoulutuksen kompetensseja, tiedämme, että tulemme hyödyntämään kaikkia näitä kehittyneitä taitojamme alan tulevina ammattilaisina.

Koemme, että toteumattamme opinnäytetyö on tärkeä ja ajankohtainen. Yhteiskunnassamme on vieläkin monilla käsitys, että transsukupuoliset henkilöt ovat riski nuorille ja groomaajia, vaikka tilastollisesti he ovat nimenomaan korkeassa riskissä joutua sen uhriksi. Vähemmistöön kuuluvien lasten ja nuorten suojelemiseksi ja groomingin ehkäisyn kehittämisen kannalta aiheetta tulisi tutkia enemmän vähemmistöjen näkökulmasta ja selvittää tieteellisesti, mistä nämä tilastojen korkeammat luvut johtuvat. Lasten ja nuorten suojelemisen lisäksi tieteellisen tutkimuksen lisääminen auttaisi myös vähentämään disinformaation määrää ja myötävaikuttaisi näin yhteiskunnan vastaanottavuuteen transsukupuolisia lapsia ja nuoria kohtaan, tukien siten heidän hyvinvointiaan kokonaisvaltaisesti.

LÄHTEET

- Amnesty. (i.a.). *Transihmisten oikeudet*. Amnesty International. Saatavilla 09.10.2024 <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/transihmisten-oikeudet/>
- Apter, D., Cacciatore, R., Halonen, M., Kallio, M., Lehtonen, M., Porras, & K., Santalahti, T. (2014). *Seksuaaliterveysklinikan asiantuntija- ja lääkärilausunto oikeudenkäyntiä varten – Digitaaliseen mediaan liittyvän alaikäisen groomingin ja seksuaalisen hyväksikäytön vaikutuksista*. Väestöliitto. https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/e7b163ae-lausunto-digitaaliseen-mediaan-liittyvan-groomingin-ja-seksuaalisen-hyvakskayton-vaikutuksista-4_2014.pdf
- Björkqvist, J. (2024). *Valeprofiili paljasti ahdistelijat*. Yle. Saatavilla 20.11.2024 <https://yle.fi/a/74-20079077>
- Cacciatore, R., Porras, K., & Santalahti, T. (2019.) *Väestöliiton asiantuntija- ja lääkärilausunto oikeudenkäyntiä varten – Alaikäisiin kohdistuvan seksuaalisen kaltoinkohtelun, hyväksikäytön ja väkivallan vaikutuksista*. Väestöliitto. https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/05dd0810-lausunto-alaikaisiin-kohdistuvan-seksuaalisen-kaltoinkohtelun-hyvakskayton-ja-vakivallan-vaikutuksista-1_2019.pdf
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (2023). *Sosionomi (AMK) -koulutuksesta valmistuneen osaamisvaatimukset eli kompetenssit*. Diakonia-ammattikorkeakoulu. <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi/>
- Ikonen, R., & Halme, N. (2018.) *Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-091-4>
- Ilmonen, K., Korhonen, E., Lipsanen, L., Kaukoranta, R., Kotiranta, S., & Hyötylä, S. (i.a.) *Seksuaalioikeudet* (Väestötietosarja 30).

- Väestöliitto. Saatavilla 27.10.2024
<https://www.vaestoliitto.fi/verkkojulkaisut/seksuaalioikeudet/>
- Instructional resources. (2022). *Wheel of Privilege and Power*. University of Wisconsin-Madison. <https://kb.wisc.edu/instructional-resources/page.php?id=119380>
- Juhila, K. (i.a.). *Teemoittelu*. Tietoarkisto. Saatavilla 09.10.2024
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitav-an-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Juusola, A., Simola, T., Tasa, J., Karhu, E., & Sillfors, P. (2021). *Grooming lasten silmin — selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä*. Pelastakaa Lapset ry.
https://www.pelastakaalapset.fi/wp-content/uploads/2023/06/grooming_lasten_silmin_2021-2.pdf
- Kangasniemi, M., Pietilä, A., Utriainen, K., Jääskeläinen, P., Ahonen, S., & Liikanen, E. (2013). *Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon*. *Hoitotiede* 2013, 25 (4). 291–301. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128286/77409>
- Koordinaatti. (i.a.). *Seksuaaliväkivallan ja groomingin ennaltaehkäisy nuorisotyössä*. Saatavilla 08.02.2024
<https://koordinaatti.fi/fi/koordinaatti/palvelut/osaamisen-vahvistaminen/seksuaalivakivallan-ja-groomingin-ennaltaehkaisy>
- Korpilahti, U., Kettunen, H., Nuotio, E., Jokela, S., Nummi, V., & Lillsunde, P. (2019). *Väkivallaton lapsuus – toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025*. Sosiaali- ja terveysministeriö.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161899/STM_2019_27_J.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Kreivi, J. (2019). *Grooming on uhka lasten turvallisuudelle*. Rikosuhripäivystys.
<https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-3-2019/grooming-on-uhka-lasten-turvallisuudelle/>
- Kärnä, T. (2023). *Transsukupuolisuus*. Kustannus Oy Duodecim.
<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01195>

- L 1283/2023. *Lastensuojelulaki 13.4.2007/417*.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#a28.12.2023-1283>
- L 1285/2016. *Nuorisolaki*
21.12.2016/1285. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- L 295/2023. *Laki sukupuolen vahvistamisesta 03.03.2023/295*.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230295>
- L 39/1889. *Rikoslaki 19.12.1889/39*.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>
- L 404/1961. *Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404*.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>
- Leemann, L. (2022). *Tutkimus: Sateenkaarinuorten osallisuuden kokemuksesta*.
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/-/tutkimus-sateenkaarinuorten-osallisuuden-kokemus-heikentyi-korona-aikana-selvasti-muita-nuoria-enemman>
- Lukin, P., Isojärvi, J., Mäkelä, S., & Peltonen, T. (i.a.). *Systemaattinen tiedonhaku*. Tampereen yliopiston kirjasto. Saatavilla 27.10.2024
<https://libguides.tuni.fi/systemaattinen-tiedonhaku>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (2023). *Nuoren aivojen kehitys*.
Mannerheimin Lastensuojeluliitto.
<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/nuoren-aivojen-kehitys/>
- Marjamaa, M., & Sinisalo, R. (2022). *Kirjallisuuskatsauksen ohjaus — perustana tutkimuskysymys ja ohjaushaastattelu*. Kreodi.
<https://www.kreodi.fi/arkisto/artikkelit/kirjallisuuskatsauksen-ohjaus-perustana-tutkimuskysymys-ja-ohjaushaastattelu.html>
- Mielenterveystalo. (i.a.). *Mitä seksuaaliväkivalta on?* Mielenterveystalo.
Saatavilla 09.10.2024
<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/seksuaalivakivallasta-toipumisen-omahoito-ohjelma/mita-seksuaalivakivalta>
- Mielityinen. L. Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M., & Ellonen, N. (2023). *Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piireet ja niiden muutokset 1988–2022*. Sosiaali- ja terveysministeriö.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164616>

- Naisten Linja. (i.a.). *Kuvilla kiristäminen eli sextortion*. Naisten Linja Suomessa ry. Saatavilla 24.09.2024 <https://naistenlinja.fi/kuvilla-kiristaminen-sextortion/>
- Pelastakaa Lapset. (i.a.-a). *Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin eli grooming*. Pelastakaa Lapset ry. Saatavilla 09.10.2024 <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/nettivilhje/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/lapsen-houkuttelu-seksuaalisiin-tarkoituksiin-grooming/>
- Pelastakaa Lapset. (i.a.-b). *Mitä Nettivilhje tekee?* Pelastakaa Lapset ry. Saatavilla 09.10.2024 <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/nettivilhje/nettivilhjeen-toiminta/>
- Peltonen, J. (2021.) "*Kuvaile minulle miten masturboit?*" — *transnuorten asema hoitojärjestelmässä on synkkä*. Sateenkaariverkkolehti ja -media Kehräjä. <https://kehraaja.com/kuvaile-minulle-miten-masturboit-julkikuvan-takaa-paljastuu-transpolien-nuorten-synkka-tilanne/>
- Poliisi. (i.a.). *Seksuaalirikokset*. Poliisi. Saatavilla 09.10.2024 <https://poliisi.fi/seksuaalirikokset>
- Rahja, R., & Helenius, J. (2021). *Nuori ja media: 7 vinkkiä digiajan kasvattajalle*. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. https://cdn.mll.fi/prod/2021/02/01103148/mll-nuori-ja-media_2021_www.pdf
- Salakka, M. (i.a.). *Sukupuolen korjaaminen*. Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus. Saatavilla 20.11.2024 <https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/sukupuolen-korjaus/sukupuolen-korjaaminen/>
- Salminen, A. (2023). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin* (Vaasan yliopiston raportteja 40). Vaasan yliopisto. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- ScienceDirect. (i.a.). *Explore scientific, technical, and medical research on ScienceDirect*. Elsevier. Saatavilla 07.04.2024 <https://www.sciencedirect.com/>

- Seta. (i.a.-a). *Sateenkaarinuorten mielenterveys*. Seta ry. Saatavilla 09.10.2024
<https://nuoret.seta.fi/ammattilaisille/sateenkaarinuorten-mielenterveys/>
- Seta. (i.a.-b). *Sateenkaarisnasto*. Seta ry. Saatavilla 09.10.2024
<https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisnasto/>
- Seta. (i.a.-c). *Järjestö*. Seta ry. Saatavilla 09.10.2024 <https://seta.fi/jarjesto/>
- Seta. (i.a.-d). *Verkkonuorisotalo Loiste*. Seta ry. Saatavilla 09.10.2024
<https://nuoret.seta.fi/verkkonuorisotalo-loiste/>
- Tasa-arvovaltuutetun toimisto. (2012). *Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta*. Tasa-arvojulkaisu 2012:1. <https://tasa-arvo.fi/documents/25249985/34307235/Selvitys+sukupuolivahemmi-tojen+asemasta.pdf/4c84618f-8c6c-484f-a7e5-bfda8d06e9a6/Selvitys+sukupuolivahemmi-tojen+asemasta.pdf?t=1427981973600>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2023). *Miten tuetaan sateenkaarilapsen ja nuoren perhesuhteita*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
<https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle/miten-tuetaan-sateenkaarilapsen-ja-nuoren-perhesuhteita>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). *Sukupuolen moninaisuus*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/sukupuolen-moninaisuus>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a.). *Intersektionaalisuus ja sukupuoli*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavilla 09.10.2024
<https://thl.fi/aiheet/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/intersektionaalisuus-ja-sukupuoli>
- Terveyskylä. (2022.) *Suojaikäraja*. Terveyskylä.
<https://www.terveyskyla.fi/nuortentalo/nuori-ja-pitkkaaikaisraja/nuoren-sairaus-ja-seksuaalisuus/suojaikaraja>
- Thoma, B., Rezeppa, T., Choukas-Bradley, S., Salk, R., & Marshal, M. (2021.) *Disparities in childhood abuse between transgender and cisgender adolescents*. American Academy of Pediatrics.
<https://publications.aap.org/pediatrics/article/148/2/e2020016907/1>

[79762/Disparities-in-Childhood-Abuse-Between-Transgender?autologincheck=redirected](https://info.thorn.org/hubfs/Research/2022_Online_Grooming_Report.pdf)

Thorn. (2022). *Online Grooming: Examining risky encounters amid everyday digital socialization*. Thorn.

https://info.thorn.org/hubfs/Research/2022_Online_Grooming_Report.pdf

Thorn. (2023). *Online grooming: What it is, how it happens, and how to defend children*. Thorn. <https://www.thorn.org/blog/online-grooming-what-it-is-how-it-happens-and-how-to-defend-children/>

Thorn. (2024.) *Youth perspectives on online safety, 2023*. Thorn.

<https://www.thorn.org/research/library/2023-youth-perspectives-on-online-safety/>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

UN Women. (2021). *Intersektionaalinen feminismi: Mitä sillä tarkoitetaan ja miksi se on tärkeää juuri nyt?* UN Women.

<https://unwomen.fi/yleinen/intersektionaalinen-feminismi-mita-silla-tarkoitetaan-ja-miksi-se-on-tarkeaa-juuri-nyt/>

White, J., Moore, L., Cannings-John, R., Hawkins, J., Bonell, C., Hickman, M., Zammit, S., & Adara, L. (2023). *Association Between Gender Minority Status and Mental Health in High School Students*. National Library of medicine.

<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10824667/>

Yhdenvertaisuus.fi. (i.a.). *Antirasistinen sanasto*. Oikeusministeriö. Saatavilla 17.10.2024 <https://yhdenvertaisuus.fi/sanasto>

Åberg, T. (2022). *Sukupuolivähemmistöt ja syrjintä terveydenhuollossa* [Kandidaatin tutkielma, Tampereen yliopisto].

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/137967/%C3%85bergTaru.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

LIITE 1. Tiedonhaun tulokset

Tietokanta:	Hakusanat:	Haut ja valitut julkaisut:
Julkari.fi	seksuaalinen hyväksikäyttö, trans*, vähemmistö*	45 osumaa, joista valittu: Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (Ikonen, Halme, 2018).
Finna.fi	trans*, seksuaalinen hyväksikäyttö*, sukupuoli*, transsukupuoli*, grooming*, sukupuolivähemmistö*	81 osumaa, joista valittu: Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piiret ja niiden muutokset 1988–2022. (Mielityinen ym., 2023).
EBSCO	groom*, gender*	19 osumaa, joista mikään ei sivunnut tarpeeksi aiheitamme.
ScienceDirect	grooming, transgender	227 osumaa, joista mikään ei sopinut aiheeseemme.
Verkkohaku Osumien löytäminen tapahtui pääasiassa muiden teosten lähdeluetteloiden avulla.	Risk of grooming, transgender youth grooming, transnuorten riskit, grooming of transgender youth, grooming riskitekijät, seksuaalinen hyväksikäyttö netissä	Valittuja: Youth Perspectives on online safety, 2023. (Thorn, 2024). Grooming lasten silmin – selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. (Juusola, ym., 2021). Disparities in childhood abuse between transgender and cisgender adolescents. (Thoma, ym., 2021).

LIITE 2. Kirjallisuuskatsaukseen valittu tutkimusaineisto

Tekijät ja vuosi	Aineiston nimi	Aineiston merkityksellisimmät tekijät kirjallisuuskatsauksemme kannalta	Mukaanottokriteerit
Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M., Ellonen, N. (2023).	Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022: Määrät, piireet ja niiden muutokset 1988–2022. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.	Mielityisen ym. (2023) tutkimuksessa selvitettiin lasten ja nuorten väkivaltakokemusten yleisyyttä sähköisen kyselyn avulla toukokuussa 2022. Kyselyyn osallistui 6825 kuudes- ja yhdeksäsluokkalaista. Vastaajat oli lajiteltu poikiin, tyttöihin sekä muunsukupuolisiin, joka kyselyssä kattoi kaikki ei-binääriset sukupuolet. Kyselyssä ei haluttu erotella erikseen transsukupuolisten binäärisiä sukupuolia. Yhteenvetossa käsiteltiin sitä, miten tärkeää on huomioida myös sukupuolivähemmistöjen ääni tutkimuksissa, sillä muunsukupuolisilla oli lähes kaikkia väkivaltakokemuksia enemmän kuin tytöillä tai pojilla. Syitä, miksi prosenttiluvut ovat korkeampia kuin cisukupuolisilla, ei ollut pohdittu kyselyiden tuloksia tarkasteltaessa. Kyselyssä merkityksellistä meille oli se, että siinä kysyttiin ensimmäistä kertaa taustatietona vastaajan koettua sukupuolta.	Vuoden 2023 julkaisu, jossa käytettiin viimeisimpänä tietona 2022 tutkimustuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa. Sivuaa aihetta sukupuolivähemmistöjen näkökulmasta.
Ikonen Riikka, Halme Nina. (2018.)	Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta: Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia. Terveystieteiden tutkimuskeskus.	Kouluterveyskyselyn tiivistelmässä Ikonen ja Halme (2018) tuovat kyselyn kautta esiin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen vastaukset verrattuna nuoriin, jotka eivät ole osa tätä vähemmistöä. Tiivistelmässä korostettiin puuttava tutkimuksessa siitä, että muunsukupuolisten nuorten kokemaa seksuaalista häirintää tai väkivaltaa ei selvitetty. Kansainvälisten tutkimusten mukaan kuitenkin transsukupuoliset nuoret kokevat muita ikätovereitaan enemmän seksuaalista häirintää ja väkivaltaa.	Vuoden 2018 julkaisu, jossa käytetään vuoden 2017 kyselyn tuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa. Sivuaa aihetta sukupuolivähemmistöjen näkökulmasta.
Thorn. (2024.)	Youth perspectives on online safety, 2023. Thorn.	Thorn, joka toimii lasten seksuaalista väkivaltaa ehkäisevänä järjestönä, on julkaissut viiden vuoden ajan vuosittaisen kattauksen nettiturvallisuudesta nuorten näkökulmasta. Vuonna 2023 tehdyssä raportissa käsitellään uutena aiheena tekoälyllä generoituja valheellisia alastonkuvia ja sextortionia, joka tarkoittaa seksuaalisuuteen liittyvää kiristystä (Naisten Linja, i.a.). Tutkimus käsittelee kattavasti sitä, miten paljon erilaisia sovelluksia ja sosiaalisen median kanavia nuoret käyttävät. Tutkimuksessa nostetaan esiin myös se, miten alaikäiset käyttävät yhä enemmän aikuisille suunnattuja sivustoja, kuten treffi- tai aikuisviihdesivuja. (Thorn, 2024.)	Vuoden 2024 julkaisu, jossa käytetään vuoden 2023 kyselyn tuloksia. Englanninkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa.
Juusola, A., Simola, T., Tasa, J., Karhu, E & Sillfors, P. (2021).	Grooming lasten silmin -selvitys 11–17-vuotiaiden lasten ja nuorten kokemasta groomingista netissä. Pelastakaa Lapset.	Pelastakaa Lapset -järjestön tekemässä selvityksessä (2021) tutkitaan lasten kokemuksia ja ajatuksia groomingista, tuottaen opinnäytetyömme kannalta tärkeää tietoa. Selvitys keskittyy netin välityksellä tapahtuvaan groomingiin eli sosiaalisen median, pelien ja viestintäsovellusten sisällä tapahtuvaan seksuaaliseen väkivaltaan. Kyselyyn vastasi 1762 11–17-vuotiasta vuonna 2021. Selvityksessä nostetaan esiin se, miten yleisiä yhteydenotot tuntemattomien aikuisten kanssa ovat ja kuinka yleistä henkilökohtaisten tietojen jakaminen itsestään nuorille on.	Vuoden 2021 selvitys, jossa käsitellään vuoden 2021 kyselyn tuloksia. Suomenkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee lasten ja nuorten seksuaaliväkivaltaa.
Thoma, B., Rezeppa, T., Choukas-Bradley, S., Salk, R., & Marshal, M. (2021.)	Disparities in childhood abuse between transgender and cisgender adolescents. American Academy of Pediatrics.	American Academy of Pediatricsin julkaisemassa tutkimuksessa (2021) käsitellään eroavaisuuksia lapsuuden väkivaltakokemuksissa transsukupuolisilla cisukupuolisiin verrattuna. Tutkimuksen pohjana käytettiin tilastotietoa siitä, miten transsukupuoliset alaikäiset erottuvat huomattavasti tilastoissa nuorten mielenterveysongelmien sekä itsetuhoisuuden suhteen. Transsukupuolisilla murrosikäisillä oli kohonnut riski tulla seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi verrattuna cisukupuolisiin murrosikäisiin. Tutkimuksen pohdinnassa mietittiin tarvetta saada tarkempaa tietoa transsukupuolisten huomattavien tilastoerojen taustasyistä.	Vuoden 2021 tutkimus, jossa käsitellään vuoden 2018 kyselyn tuloksia. Englanninkielinen julkaisu. Aineisto on saatavilla ilmaiseksi. Käsittelee sukupuolivähemmistöjen seksuaaliväkivaltaa.